

Esiopetuksen oppilaaksioton perusteet, prosessi ja esiopetusryhmät lukuvuodelle 2026-2027

Sivltk 18.12.2025

9/12.00.01/2025

Valmistelija

sivistysjohtaja Virpi Risteelä

Kunta on velvollinen järjestämään alueellaan asuville oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna esiopetusta (Perusopetuslaki 4 §). Esiopetus on suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatus- ja opetustoimintaa. Lapsen huoltajan on huolehdittava siitä, että lapsi osallistuu esiopetukseen tai muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan. Iin kunnassa esiopetusta annetaan koulujen ja varhaiskasvatuksen yhteydessä. Esiopetus on asiakkaalle maksutonta sekä kunnallisessa että yksityisessä päiväkodissa ja kouluilla.

Opetuksen järjestäjän tulee huolehtia, että toteutettavassa opetuksessa noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä ja hyväksyttyä opetussuunnitelmaa ja että toiminta on laadukasta, monipuolista ja mahdollisuuksia luovaa. Järjestämistä koskeissa periaatteissa tulee toteutua yhdenvertaisuus, mahdollisuudet tukea jokaista esioppilasta hänen tarvitsemallaan tavalla sekä eheä ja laadukas kasvun ja oppimisen polku.

Esiopetus tulee kunnassa järjestää siten, että oppilaiden esiopetusmatkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämispaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Sivistyslautakunta opetuksen järjestäjänä linjaa ja päättää esiopetuksen järjestämisestä ja siihen liittyvistä periaatteista.

Esiopetuksen painopiste on viime vuosina siirtynyt vahvasti varhaiskasvatukseen. Tähän johtavia syitä ovat esimerkiksi täydentävän varhaiskasvatuksen laki- ja hintamuutokset. Iissä esiopetuksen järjestämisen laajempaa tarkastelua tehtiin toimintakauden 2024 aikana ja osana palvelusuunnitelmatyötä.

Esiopetusta saavalle oppilaalle osoitetaan esiopetuksen järjestämispaikaksi koulu tai varhaiskasvatuksen yksikkö, johon sovelletaan lähikoulun periaatetta. Opetuksen laadun varmistamiseksi opetuksen järjestäjä edellyttää esiopetukseen osoitetun henkilöstön riittävää ammattipätevyyttä, soveltuvia välineitä ja tiloja, opetussuunnitelman noudattamista ja yhteistyötä alueen toimijoiden, nivelvaiheiden prosessien ja tukihenkilöstön kanssa. Kunta voi perustellusta opetuksen järjestämiseen liittyvästä syystä vaihtaa oppilaan opetuksen järjestämispaikkaa. (Perusopetuslaki 6 §). Esioppilaita ja perusopetuksen alkuopetuksen oppilaita voidaan myös opettaa yhdistetyssä ryhmässä, mikäli se on opetuksen järjestäjän mielestä tarkoituksenmukaista.

Esiopetusvalintoihin vaikuttavat yksikkökohtaisesti useat eri tekijät; esiopetuksen lisäksi tarvittavan varhaiskasvatuksen laajuus ja erityistarpeet, yksikön sijainti, käytettävissä olevien varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikkojen määrä ja niiden ikärakenne, sisaruskytkennät sekä varhaiskasvatukseen liittyvä subjektiivinen oikeus saada paikka tietyn ajan kuluessa.

Kouluilla järjestettävään esiopetukseen vaikuttavat esimerkiksi tilat, henkilöstö ja muut opetusryhmät. Opetuksen järjestäjä muodostaa esiopetuksen ryhmät tarkoituksenmukaisesti kouluille ja varhaiskasvatuksen yksiköihin. Sivistyslautakunta päättää vuosittain, mitkä yksiköt ja ryhmät järjestävät esiopetusta seuraavalla toimintakaudella.

Koulukuljetus kuusivuotiaille esioppilaille järjestetään, mikäli matka kotoa esiopetuksen järjestämispaikkaan on yli kolme kilometriä tai matka katsotaan oppilaan ikä, kehitystaso tai tien vaarallisuus huomioiden lapselle liian

rasittavaksi tai vaaralliseksi. Matkan vaarallisuutta arvioidaan Koululiitu - menetelmällä. Huoltaja voi tarkistaa koulumatkoihin liittyvän Koululiitu - arvioinnin kunnan verkkosivuilta. Mikäli matka on alle kolme kilometriä, huoltaja hakee tarvittaessa harkinnanvaraista maksutonta koulumatkaetuutta Wilma - järjestelmässä ja liittää hakemukseen tarvittavat asiantuntijalausunnot.

Esiopetus tulee kunnassa järjestää siten, että oppilaiden koulumatkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämispaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Koulumatkoista ja maksuttomasta esiopetukseen kuljettamisesta on kerrottu ja linjattu lin kunnan koulukuljetusohjeessa.

Esioppilaaksioton periaatteet

Esioppilaita ovat esiopetusikäiset eli vuoden 2026 aikana kuusi vuotta täyttävät. Esiopetus on velvoittavaa. Jos lapsi on ennen esiopetuksen alkamista ollut kunnallisessa varhaiskasvatuksessa, pyritään esiopetuspaikka järjestämään samassa yksikössä, mikäli siellä järjestetään esiopetusta ja mikäli lapsella on täydentävän varhaiskasvatuksen tarve. Koulujen esioppilaaksiottopäätökset tehdään wilma-järjestelmään, johon huoltajille on avattu tunnukset. Varhaiskasvatuksen esiopetuksen päätökset tehdään Daisy- järjestelmään. Päätöksen saatuaan huoltajat voivat hakea esiopetuspaikkaa myös toisesta yksiköstä toissijaisen oppilaaksioton periaatteita noudattaen, mikäli eivät halua ottaa vastaan esiopetuspaikkaa ensisijaisen päätöksen mukaisesti. Hakemus osoitetaan palveluohjaajalle. Toissijaisen oppilaaksioton kriteerit ovat samat kuin perusopetuksen oppilaaksiotossa:

Mikäli oppilaita otetaan hakemuksesta toiseen yksikköön, valitaan oppilaat seuraavassa järjestyksessä seuraavien perusteiden mukaisesti:

1. Terveystilaan liittyvä tai muu erityinen syy:

Huoltajan on toimitettava asiantuntijalausunto ennen esiopetuspäätöksen tekemistä.

2. Sisarusperuste:

Osoitetaan samassa osoitteessa asuvalle sisarukselle sama yksikkö, jossa vanhempi sisarus on jo asiakkaana/oppilaana päätöksentekohetkellä ja on edelleen, kun nuorempi sisarus aloittaa esiopetuksen. Tämä kohta toteutuu huoltajan pyynnöstä. Sisarusperustetta ei sovelleta esiopetusyksikköä tai lähikoulua osoitettaessa, jos sisarus on sijoitettu ko. yksikköön erityisen tuen päätöksen, erityisten valintaperusteiden perusteella tai hänet on valittu toissijaiseksi oppilaaksi.

3. Esiopetusmatka:

Esiopetuksen aikaiseen kuljetukseen on oikeutettu esiopetusta saava oppilas, jolla ei ole täydentävän varhaiskasvatuksen tarvetta ja jonka esiopetusmatka ylittää kolme kilometriä. Ensin osoitetaan koulu niille esioppilaille, joiden kotipaikan lähellä on vain yksi turvallisen ja lyhyen matkan päässä oleva koulu. Muille oppilaille osoitetaan koulu siten, että koulumatkat ovat turvallisia ja että oppilaat jakautuvat lähialueen kouluihin ja ryhmiin tasapainoisesti ottaen huomioon kouluissa ja ryhmissä vallitsevat tapauskohtaiset olosuhteet (esim. koulun tilat ja resurssit sekä ryhmän koko ja kokoonpano).

4. Muu syy:

Muu syy on aina perusteltava. Muita syitä muuhun kuin osoitettuun yksikköön voivat olla esimerkiksi muutto lukuvuoden aikana.

Jos oppilas otetaan muuhun kuin perusopetuslain 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun opetuksen järjestämispaikkaan, oppilaaksi ottamisen edellytys on, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista. Lisäksi, jos esiopetusta saava lapsi osallistuu toisessa kunnassa järjestettävään varhaiskasvatukseen lasten varhaiskasvatuksesta annetun lain 11 c §:ssä tarkoitetulla tavalla, opetuksen järjestäjällä on oikeus edellyttää, että lapsen huoltaja vastaa lapsen kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikan välillä.

Esiopetusta järjestettäessä otetaan huomioon, että opetukseen osallistuvilla lapsilla on mahdollisuus käyttää varhaiskasvatuspalveluja ja vastaavasti varhaiskasvatusta järjestettäessä, että varhaiskasvatuksessa olevilla on mahdollisuus osallistua esiopetukseen (perusopetuslaki 6 §:n 1 momentti ja varhaiskasvatuslaki 11 b §). Yhteensovittamista tapahtuu sekä palvelujen sijainnin että palvelujen järjestämisaikojen suhteen. Tämä tarkoittaa sitä, että opetuspaikka määrittyy lähikouluperiaatteen ja täydentävän varhaiskasvatuksen tarpeen perusteella. Esiopetus ja sitä täydentävä varhaiskasvatus järjestetään varhaiskasvatuksen yksiköissä ja esiopetuksen ja varhaiskasvatuksen paikkatilannetta tarkastellaan kokonaisuutena.

Perusopetuksen kanssa yhteisissä tiloissa järjestettävä varhaiskasvatus voi toimia esiopetusta täydentävänä varhaiskasvatuksena, mikäli oppilaan siirtyminen esiopetuksesta varhaiskasvatukseen ei edellytä oppilaan kuljettamista ja saattelua.

Perusopetuksen esiopetusryhmiin otetaan esioppilaita, jotka eivät tarvitse täydentävää varhaiskasvatusta. Koulujen aamupäivä- ja iltapäivähoito on lakisääteisesti tarkoitettu perusopetuksen oppilaille. Hoitoa tarvitsevat esiopetuksen oppilaat ovat lakisääteisesti täydentävän varhaiskasvatuksen piirissä, eikä heitä tule sijoittaa koulujen AP/IP-ryhmiin. Jos lapsen täydentävän varhaiskasvatuksen tarve loppuu, lapsi siirretään koulun järjestämään esiopetukseen, mikäli tulevalla lähikoululla on esiopetusryhmä. Jos lapselle tulee esiopetusvuoden aikana täydentävän varhaiskasvatuksen tarve, siirretään hänet varhaiskasvatuksen esiopetusryhmään.

Jos esioppilas vaihtaa asuinkuntaa kesken lukuvuoden, hän voi jatkaa lin kunnan esioppilaana kuluvan lukuvuoden loppuun asti, mikäli huoltaja huolehtii oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista ja asuinkunnan toimivaltainen viranomainen tämän järjestelyn hyväksyy.

Vuoden 2025 alussa esiopetuksen oppilaaksiottoa kehitettiin siten, että oppilaaksiotto toteutettiin ensimmäistä kertaa perusopetuksen oppilaaksioton aikataulua ja periaatteita noudatellen, ilman huoltajille toteutettavaa erillistä hakuvaihetta. Esioppilaiden koulupolkua kehitetään edelleen siten, että samaan lähikouluun lähettäviä esiopetusyksiköitä keskitetään ja esioppilaat sijoitellaan ryhmiin, joissa on samaan lähikouluun siirtyviä tulevia koulukavereita.

17.11.2025 päivitetyn oppilasennusteen mukaan lissä on lukuvuonna 2026-2027 131 esioppilasta. Toteutetun kartoituksen perusteella esiopetus tulee toteutumaan seuraavissa yksiköissä:

Täydentävää varhaiskasvatusta tarvitsevat esioppilaat:

- Kotikujan päiväkot, 36 tulevaa esioppilasta = kaksi esiopetusryhmää
- Nikkarin päiväkot, 31 tulevaa esioppilasta = kaksi esiopetusryhmää
- Kuivaniemen päiväkot, 13 tulevaa esioppilasta = yksi esiopetusryhmä

- Jakun koulu, 5 tulevaa esioppilasta = yhdistetty 0-1-2 luokka

Jakun ryhmässä voi olla sekä täydentävän varhaiskasvatuksen tarvitsijoita että pelkkää esiopetusta tarvitsevia. Täydentävä varhaiskasvatus mahdollistuu samassa kiinteistössä sijaitsevassa varhaiskasvatussyksikössä. Ratkaisusta ei muodostu kuljetustarvetta eikä kustannuksia lisäävää saattelua.

Ei tarvetta täydentävälle varhaiskasvatukselle:

- Haminan koulu = yksi esiopetusryhmä. Edellyttäen, että pelkkää esiopetusta tarvitsevia oppilaita on vähintään 7-10.

Haminan koulun ja Kotikujan päiväkodin yksiköiden välillä on mahdollista järjestää kaksi esiopetusvuotta suorittaville oppilaille esiopetus koulun yksikössä ja täydentävä varhaiskasvatus päiväkodin yksikössä. Tällaisessa tapauksessa käytetään erityistä harkintaa. Poikkeus koskee ainoastaan oppilaita, joiden kohdalla on kyse toisen esiopetusvuoden ratkaisusta ja päätös ratkaistaan oppilaan tukimuotona.

- mikäli erityispedagogisesti ja moniammatillisesti arvioidaan, että esioppilaan etu on siirtyä toiseksi esiopetusvuodekseen koulun toimintaympäristöön ja samalla oppilaalla on edelleen täydentävän varhaiskasvatuksen tarve, voi opetuksen järjestäjä osoittaa ensisijaiseksi esiopetuspaikaksi myös Haminan koulun esiopetuksen.
- saattelusta täydentävän varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen välillä ei muodostu kuljetuksen tarvetta eikä saatteluun liittyviä kustannuksia
- tämä oikeus ei koske toissijaista oppilaaksiottoa
- tilanteessa arvioidaan, onko tuen toteutumisen näkökulmasta oppilaan etu siirtyä kouluympäristöön vahvempi näkökanta kuin kuormitus, joka tuen tarpeiselle esioppilaalle muodostuu esiopetuksen ja täydentävän varhaiskasvatuksen välisistä siirtymistä
- varhaiskasvatuksen erityisopettajat ja tuen koordinaattori laativat asiasta kirjallisen esityksen sivistysjohtajan harkittavaksi
- sivistysjohtaja ja yksiköiden esihenkilöt käyttävät asiassa kokonaisharkintaa ennen päätöksen tekemistä
- ratkaisu on tukitoimi ja se kirjataan esioppilaan tuen päätökseen
- saattelu yksiköiden välillä on ohjaaja/avustamispalvelua ja se kirjataan esioppilaan tuen päätökseen
- lisäksi päätöstä tehtäessä on oltava tiedossa täydentävän varhaiskasvatustarpeen laajuus, jotta samalla voidaan arvioida muodostuuko oppilaalle oikeus esiopetuskuljetukseen (esimerkiksi tilanteessa, jossa oppilas ei tarvitse täydentävää varhaiskasvatusta aamuun ja saapuu kotoa suoraan esiopetukseen).

Yksityisten palveluntuottajien järjestämä esiopetus:

Esiopetuksen järjestämisvastuu on kunnalla.

Yksityisessä Pilke Tahdissa on 17 tulevaa esioppilasta, jotka sijoitetaan esiopetuksen oppilaaksioton periaatteiden mukaisesti kunnallisiin esiopetussyksiköihin.

Yksityisessä Tikkaskodit Oy:n yksiköissä on tällä hetkellä 16 tulevaa esiopetusikäistä oppilaista, joille myönnetään esiopetusryhmä vielä lukuvuodeksi 2026-2027 Tikkaskodit Oy:n toteuttamana.

Mikäli kaksivuotinen esiopetus valtakunnallisesti toteutuu, niin yksityisissä yksiköissä järjestettävää esiopetusta harkitaan jatkossa ostopalveluna suhteessa kaksivuotisen esiopetuksen järjestelyihin. Mikäli kaksivuotisen esiopetuksen

järjestäminen ei tule toteutumaan, siirtyy kaikki esiopetus kunnallisiin yksiköihin lukuvuoden 2027 alusta.

Oppilaaksioton prosessi lukuvuodelle 2026-2027

Sivistyspalveluiden palveluohjaus on kartoittanut tulevien esioppilaiden väestörekisteriin merkityn virallisen kotiosoitteen marraskuussa 2025.

Palveluohjaus jakaa esioppilaat kotiosoitteen ja tämänhetkisen varhaiskasvatustarpeen mukaisesti alustavasti yksiköittäin. Jako suoritetaan seuraavin periaattein:

- a) Täydentävän varhaiskasvatuksen tarve. Esiopetuspaikan määrittelyssä on huomioitu, missä yksikössä lapsi on tällä hetkellä. Mikäli samassa yksikössä ei ole tulevaan lähikouluun siirtyviä lapsia, suositetaan perheelle siirtymistä esiopetusvuodeksi yksikköön ja ryhmään, jonne muut samaan lähikouluun siirtyvät lapset on ryhmitelty. Tällaisessa tilanteessa perhe on saa soiton palveluohjauksesta.
- b) Kaveriperuste. Esioppilaat on pyritty sijoittamaan sellaiseen esiopetusyksikköön, jossa on samaan lähikouluun siirtyviä tulevia koulukavereita.
- c) Esi- ja alkuopetuksen nivelvaiheyhteistyön mahdollistaminen. Esiopetusyksiköt keskitetään siten, että tietyt yksiköt lähettävät oppilaita tiettyihin kouluihin. Tilanne tarkistetaan vuosittain. Tällä mahdollistetaan se, että yhteen kouluun siirtyviä oppilaita on keskitetysti vain muutamissa yksiköissä. Tällöin pystytään toteuttamaan oppilaiden ryhmäyttäminen ja yhteistyö tulevaan lähikouluun entistä paremmin.

Esioppilaiden huoltajille lähetetään tammi-helmikuussa wilma-tunnukset ja tiedote esiopetuksen oppilaaksiotosta.

Palveluohjaaja lähettää esiopetusryhmien nimilistat yksiköiden johtajille. Johtajat tekevät oppilaaksiottopäätöksen wilma- ja Daisy-järjestelmissä helmi-maaliskuun aikana.

Tuen tarpeen perusteella sijoitettavien oppilaiden osalta oppilaaksi ottaminen ratkaistaan yhdessä huoltajien ja moniammatillisen yhteistyöryhmän kanssa.

Mikäli huoltaja haluaa toiseen yksikköön, tekee hän wilmassa hakemuksen toissijaiseen yksikköön 27.2. mennessä. Hakemus osoitetaan palveluohjaajalle. Päätökset toissijaisista hakemuksista tehdään maaliskuun aikana.

Esiopetusryhmien oppilaat ovat vahvistuneet kokonaisuudessaan 31.3. mennessä. Tulevan toimintakauden suunnittelu, yksiköiden välinen nivelvaiheen yhteistyö ja tukeen liittyvät järjestelyt voidaan aloittaa. Esioppilaille ja heidän huoltajilleen järjestetään mahdollisuus tutustumiseen.

Täydentävään varhaiskasvatukseen haetaan 31.3. mennessä. Esihenkilö tekee päätöksen täydentävästä varhaiskasvatuksesta Daisy-järjestelmään 30.4. mennessä.

Koulukuljetus kuusivuotiaille esioppilaille järjestetään, mikäli matka kotoa esiopetuksen järjestämispaikkaan on yli kolme kilometriä, tai matka katsotaan oppilaan ikä, kehitystaso tai tien vaarallisuus huomioiden lapselle liian rasittavaksi tai vaaralliseksi. Näissä tapauksissa kuljetuspäätös myönnetään suoraan, eikä huoltajan tarvitse sitä erikseen hakea.

Mikäli matka on alle kolme kilometriä ja huoltaja hakee harkinnanvaraista maksutonta koulumatkaetuutta Wilma-järjestelmässä tarvittavine asiantuntijalausuntoineen, tulee hänen hakea kuljetusta 31.5. mennessä.

Kuljetuspäätökset ovat huoltajien nähtävillä wilma-järjestelmään viimeistään 19.6. mennessä. Myönteisen kuljetuspäätöksen saaneiden lasten nimilista ilmoitetaan 18.6. mennessä myös yksiköiden johtajille ja kuljetusyrittäjille.

Kuljetusaikataulut ilmoitetaan huoltajille ja yksiköiden esihenkilöille kuljetusyrittäjien laadittua tulevan syksyn aikataulun. Tavoitteena on, että alkavan syksyn kuljetusaikataulut ovat kaikilla osapuolilla tiedossa 3.8.2026.

Esittelijä	Sivistysjohtaja Risteelä Virpi lin kunta
Päätösesitys	Sivistyslautakunta hyväksyy esiopetuksen prosessin, toimintakauden 2026-2027 ryhmät ja aikataulun esityksen mukaisesti.
Päätös	